N°. 52. A°. 1834.

DINGSDAG, DEN 1sten JULIJ.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

Gouvernements Secretarij.

Den 30 Junij 1834.

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, van den 26sten dezer, n°. 717/642, is tot *Surnumerair Klerk* benoemd en aangesteld, ISAAC VAN LIER.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernements Secretarij.

POSTKANTOOR.

Onafgehaalde Brieven over de maand Junij.

Erven J. Brink.	J. Betemeijer.
Gebr. Cordua.	Gezusters Serres.
. . Cameron.	S. S. Windhorts.
M. Cosman.	De A.·. Loge Zélee.
D. Danjon.	*Koopvaardij.*
J. J. Duncan.	J. Cleland (Nickerie.)
G. C. Fuchs & N. Box.	C. Lampe (Anna en Louisa.)
H. Goudman.	B. H. Buiselman. idem.
B. Kutmans.	O. de Haas (Surinaamsche Vriend.
J. G. Kruger & Roux.	
J. N. van Kempen.	
Kulenkamp Lemmers.	
P. C. Wijastok Linscheer.	

Paramaribo, den 2 Julij 1834.

De Tweede Commies ter Gouvernements Secretarij, belast met de waarneming der Posterij,
A. P. TIRION.

NIEUWSTIJDINGEN.

Extracten uit de Nederlandsche Dagbladen, tot en met den 14 Mei ll.

Nederlanden.

Men schrijft uit UTRECHT, dd. 10 Mei: Nadat wij verscheidene dagen warm en droog weder gehad hadden, begon de lucht gisteren avond te betrekken, en bemerkte men zware onweerswolken. Een heilzame regen verkwikte de aarde, doch tegen den nacht zag men verscheidene malen felle bliksemstralen. Tusschen 3 en 4 ure sloeg ongelukkig de bliksem in de stallinge der Lanciers, alhier in bezetting, staande op den stads wal, nabij de Tolsteegpoort. Oogenblikkelijk stond deze geheel van hout vervaardigde stalling, lang 500 voeten, waarin 90 lancierspaarden stonden, in volle vlam, en was er bijna aan geen blusschen te denken. De wachthebbende manschappen waren daarom al dadelijk bedacht, om eerst de paarden te redden, maar dit gelukte hun slechts gedeeltelijk, alzoo deze dieren moeijelijk uit een brandend gebouw te redden zijn, als loopende zij dan naar het licht der vlammen. Het grootste gedeelte, namelijk 60 paarden, werden gered, doch de overige 30 zijn ongelukkiglijk in de vlammen omgekomen. De geruchten, dat ook eenige manschappen zouden omgekomen zijn, zijn gelukkiglijk niet bewaarheid; enkele lanciers zijn bij de redding der paarden, ligtelijk gewond. De schade is belangrijk, daar, behalve de 30 fraaije paarden, de geheele stalling, veel paardentuig, de fourrage voor vier dagen, eene hoeveelheid hooi en stroo en het stalgereedschap eene prooi der vlammen zijn geworden. De hulp der brandspuiten is wel spoedig geweest, doch daar het geheele gebouw van hout was, hetwelk nog weinige dagen te voren was geteerd, en als het ware, in vier hoeken in den brand stond, was de blussching niet wel mogelijk.

— In het *Journal de la Haye* leest men het volgende:

» De Boekverkooper *Thompson*, te Rotterdam, bevindt zich in hechtenis, de persen ter zijner drukkerij zijn verzegeld en alle zijne papieren zijn in beslag genomen geworden.

» Deze persoon gaf sedert korten tijd een Fransch Dagblad uit, onder den titel *l'Etendard*, welks strekking zoo blijkbaar vijandig was tegen de Regering en het Regerende geslacht, dat zelfs in de vergadering der Staten Generaal, weinige dagen geleden, een der leden niet aarzelde te verklaren, dat de Schrijver van zulk een Blad niet anders dan in de soldij van 's lands vijanden kon staan.

» Volgens de bijzonderheden, die ons deswege uit Rotterdam worden medegedeeld, zoude het geregt werkelijk eene geheime briefwisseling tusschen den uitgever van den *Etendard*, en een der Ministers van Prins *Leopold* van Saksen Coburg ontdekt hebben; waaruit, naar men zegt, zoude blijken, dat dit blad enkel ter bevordering der belangen van het uit den Belgischen opstand ontsproten bewind was opgerigt, volgens eene mondelinge afspraak, zes maanden geleden tusschen den heer *Lebau* (Belgisch Minister van Justitie) en den in hechtenis genomen uitgever gemaakt; en dat de uitgever daartoe door geldelijken onderstand uit Brussel overgezonden, in staat was gesteld.

» Daar de Justitie deze zaak reeds vervolgt, onthouden wij ons van allen redeneringen.

» Wij hebben alleen ten doel gehad, onze lezers van zulk een belangrijk feit niet onkundig te laten, en zullen zorg dragen hen bekend te maken met hetgeen wij verder te dien opzigte zullen vernemen."

Duitschland.

FRANKFORT, 5 Mei. Eergisteren avond is de volgende proclamatie aan de ingezetenen dezer stad medegedeeld: » De senaat der vrije stad Frankfort aan de burgers en inwoners." Terwijl de senaat, in volkomene overeenstemming met de overige wettige overheden, de krachtdadigste maatregelen ter handhaving van de orde en rust in deze stad genomen en geene pogingen tot behoud daarvan gespaard had, heeft gisteren avond een voorval plaats gehad, dat algemeen afschuw verwekt, doordien een hoop booswichten de rust zocht te verstoren. Het oogmerk dezer menschen was geen ander, dan de ontvlugting te bevorderen van de gevangenen, die wegens de vergrijpen op den 3den April des vorigen jaars zich op de wacht van het tuighuis bevinden. Te dien einde naderde een troep menschen deze wacht; doch daar zij op eene te gemoet gezondene patroelje uiteen gingen, was het te hopen, dat de rust niet gestoord zou worden, en de manschap van derzelver wapens geen gebruik zou behoeven te maken. Toen echter de troep in grooter aantal de wacht weder naderde en op de patroelje, tegen denzelven weder afgezonden, vuurde, maakte de manschap gebruik van derzelver wapens, waarbij vijf menschen het leven verloren hebben en eenigen gekwetst zijn. Werkelijk gelukte het ook vijf dezer gevangenis te ontkomen. Maar een werd er gedood, twee werden dadelijk weder in hechtenis genomen, en, die zich in een huis alhier verborgen had, werd aldaar gearresteerd en naar de gevangenis teruggebragt; zoodat het slechts een hunner mogelijk was, de nasporingen van de politie tot heden te ontwijken. Indien de bevorderaars van zulke zware misdaden, waardoor het leven en de bezittingen der burgers en ingezetenen in gevaar komen (tot ontdekking en opbrenging van welken de spoedigste en krachtigste maatregelen genomen zijn) de regtvaardige straf niet ontgaan zullen, mag de senaat op de medewerking van alle burgers en ingezeten ter verhoeding van zulke aan,

slagen rekenen. De senaat noodigt derhalve iederen burger bij zijne burgerpligten, alsmede iederen ingezetenen bij de pligten, waardoor hij aan deze vrije stad verbonden is, ten plegtigste uit, om alles wat hem omtrent dit of dergelijke voorvallen bekend is, of nog bekend wordt, aan de overheid te berigten: voorts om mede te werken, dat dergelijke aanslagen in het vervolg voorgekomen worden, daar zoodanige vergrijpen niet dan de nadeeligste gevolgen voor deze stad en derzelver ingezetenen hebben, en ieder, die ze verheelt, zich aan de grootste verantwoordelijkheid jegens den staat zoo wel als aan de verwijtingen van zijn eigen geweten blootstelt."

— Het geregtshof te Hanau heeft onderscheiden onderteekenaars van een in vrij sterke bewoordingen vervat protest tegen de jongste bekende besluiten van de Duitsche bondsvergadering tot eene gevangenis van eenige maanden veroordeeld. Zij hebben zich grootendeels op het hof van appel te Kassel beroepen. Onder deze veroordeelden bevinden zich eenige van de deftigste burgers van Hanau.

— De hertogin *van Berrij* is den 27 April te Weenen aangekomen en heeft de voor haar bestemde prachtige appartementen in den hofburg betrokken. Dadelijk na hare aankomst begaf zij zich naar Hunne Majesteiten. Naar men berigt, was zij over de welwillende ontvangst van HH. MM. zoo innig getroffen, dat zij, bij het verlaten van hunne appartementen, hare aandoening niet kon verbergen. Vervolgens begaf zij zich naar de aartshertoginnen *Marianne* en *Sophia*, en ontving van haren kant de overige leden van de keizerlijke familie. De hertog van Lucca, de jongere Koning en de Koningin van Hongarije, alsmede de aartshertogin *Sophia*, konden, uit hoofde van ongesteldheid, aan de ontvangst geen deel nemen, welke overigens zoo plegtig was, als bij de Prinsessen van het keizerlijke huis. Het middagmaal hield de hertogin bij den Keizer, in tegenwoordigheid van de gansche keizerlijke familie. Des avonds verscheen zij in den schouwburg. De hertogin ziet er niet voordeelig uit, zij is mager en bleek; de rampspoeden van den laatsten tijd schijnen nadeelig op haar gestel gewerkt te hebben.

— De maarschalk *Marmont* heeft dezer dagen de reis naar het Oosten aangenomen. Hij zal vooraf nog eenige leden van de onttroonde koninklijke familie bezoeken, die tegenwoordig vrij verstrooid leeft, en slechts zelden iemand van hare aanhangers bij zich ziet.

— In een berigt, van den Rijn gedagteekend, wordt aangemerkt, dat er geene schikking van de Luxemburgsche zaak te verwachten is, indien de Koning der Nederlanden er niet toe besluit om het gedeelte van Limburg, dat Belgie afstaat, bij Luxemburg te voegen, daar zulks een equivalent uitmaakt van het gedeelte van Luxemburg, dat aan Belgie zal moeten verblijven.

— Het dagblad van Smijrna meldt, dat de ingezetenen van Samos zeer in ongerustheid zijn over de maatregelen, welke de Porte tegen dit eiland schijnt te willen nemen. Een aantal derzelven verlaat het eiland.

— Berigten uit Konstantinopel, van den 9den April, melden, dat *Achmed-pacha* van Petersburg aldaar is aangekomen en met de grootste onderscheiding ontvangen geworden. De nieuw benoemde hospodars van Moldavie en Wallachij waren naar Konstantinopel opontboden, ten einde aldaar geinstalleerd te worden. Zoodra zulks geschied is, zijn de genoemde vorstendommen volkomen geconstitueerd, en zullen de Russische troepen dezelven dadelijk geheel ontruimen. De discussien in het Engelsche parlement over de zaken van het Oosten hadden te Konstantinopel opzien gebaard. Men verwonderde zich, dat men in Engeland zoo weinig met de omstandigheden van het Turksche rijk bekend was en dezelve zoo verkeerd beoordeelde. De toestand van den Sultan was in jaren niet gunstiger dan thans, en indien hij door den ongelukkigen veldtogt tegen *Mehemed-Ali* niet tot groote opofferingen was genoodzaakt geweest, dan zou de Porte tegenwoordig voor menigen Europische staat aan innerlijk en geldelijk vermogen niet onderdoen. Aan de bescherming, welke Rusland haar verleende, en waarover in het Engelsche parlement zoo veel getwist werd, heeft zij het grootendeels te danken, dat zij die zelfstandigheid behield, welke voor het Europische evenwigt onvermijdelijk geacht werdt. Daarvoor is te Konstantinopel maar ééne stem.

— In het Fransche dagblad *Conciliateur* leest men: Sedert de jongste gebeurtenissen, doen vele personen der gevallene partij, ziende, dat hunne zaak nagenoeg verloren is, en dat het Gouvernement dagelijks dieper wortel schiet ten opzigte der nieuwe dynastie, hetgeen zij eertijds ten opzigte der Keizerlijke dynastie gedaan hebben: zij willen zich thans met dezelve vereenigen, doch daar deze partij sedert vier jaren luid geschreeuwd heeft, dat het haar gemakkelijk zoude vallen dit burger koningschap te naderen, zoodra zij zulks maar zouden willen, verzekert men, dat die persoonaadjen, welke zich willen vereenigen, tot deze eer niet zullen worden toegelaten dan op hunne formele en door hen eigenhandig onderteekende aanvrage; velen hunner zijn daardoor in groote verlegenheid geraakt wegens het spreekwoord: *Verba volant, scripta manent.*

— In een der Engelsche dagbladen leest men, aangaande de straatverlichting der hoofdstad, het volgende: Het gas, waarmede Londen wordt verlicht, heeft jaarlijks 38,000 chaldrons steenkolen benoodigd (de chaldron is groot 36 schepels, of weegt 2000 ponden), en levert daarvoor licht aan 62,000 lampen in huizen en winkels, alsmede in 7506 straat lantaarnen. In het jaar 1830 hadden zich de gaspijpen in en rondom Londen tot eene lengte van 1000 Engelsche mijlen uitgestrekt. Gaslichten van een halven duim diameter staan gelijk met het licht van 20 kaarsen; een duim gaslicht vergoedt het licht van 100 kaarsen, twee duim vervullen de plaats van 420, en drie duim de dienst van 1000 kaarsen.

Terwijl in meer dan een opzigt, de aanvang der lente gewoonlijk meer belang aan de staatkundige wereld geeft zoo zijn de omstandigheden waaronder wij het voorjaar intreden, van een aard, om dat belang merkelijk te verhoogen. De conferentie te Londen is bij voortduring, ofschoon niet werkende, in wezen, om onze zaken te beslechten, hoezeer zij dan ook als bemiddelares is ingeroepen; de duitsche hoven houden te Weenen congressen; in Frankrijk ziet men een nieuw bestuur aan het roer van zaken komen dat waarschijnlijk een heeten kamp zal hebben tegen de republikeinen, die weigeren zich aan de wet op de volksgenootschappen te onderwerpen; in België aanschouwt men een tooneel van verwoesting waarvoor elk gevoelig hart terug deinst, en dat wel niet missen kan invloed uit te oefenen, in welken zin dan ook, op de overwegingen der verschillende hooge raadsvergaderingen van Europa. Verder hoort men de half erkende organen van sommige mogendheden een toon aanheffen, die weinig minder is dan oorlogzuchtig; ziet men, aan den anderen kant, lord *Durham* belast met eene zending naar Parijs misschien om de vereeniging tusschen Frankrijk en Engeland, die welligt eenigermate begon te verslappen, hechter te maken; vindt men gewag gemaakt van bijeentrekking van Russischen troepen op de uiterste grenzen van Polen, van Oostenrijksche op de grenzen van Zwitserland, van Fransche aan deszelfs noordergrenzen. Te midden van deze verschillende teekenen des tijds, die zoo vele aanduidingen zijn om te kunnen voorspellen, dat Europa zich nog in lange niet zal kunnen verheugen in die rust en in dat vredesgeluk, welke het sedert 1830 derft, doet zich nog het, tot heden zoo moeijelijk op te lossen, vraagstuk van Luxemburg voor, in hetwelk wij, als met de beslechting onzer belangen in zeker verband staande, zoo veel belang moeten stellen. Naar luid van verschillende berigten zoude echter deze zaak in den laatsten tijd een gunstiger aanzien hebben gekregen. Wat daarvan zij zullen wij moeten afwachten. De waardige taal nog dezer dagen door den heer *van Zuijlen* gesproken, heeft ons echter bij al de onzekerheden waarin wij verkeeren, op nieuw den bemoedigenden waarborg gegeven, dat onze regering, hoeveel bezwaren en tegenwerkingen zij ook op haren weg ontmoet, met onverflaauwden ijver en beleid de zaak der natie blijft verdedigen, der natie, welks onkreukbare trouw en edele gedragingen het voorbeeld, de roem der wereld is geworden, en zij dus eene taak blijft vervullen, wel hoogst moeijelijk door de bestaande verwikkelingen en de heersch- en baatzuchtige bedoelingen van anderen, maar niet te min edel in doel en strekking, en die bij de uitkomst hare vruchten zeker moet dragen, bestonden deze dan ook maar alleen in het handhaven en bewaren van eigen zelfstandigheid en onafhankelijkheid, in het behoud van inwendige kracht, bij eerbiediging van buiten.

MENGELINGEN.

Geschiedkundige byzonderheden.

Het onderstaande is getrokken uit de *Souvenirs militaires de 1815*, door een' ooggetuige van den slag bij Waterloo geschreven, en, onzes inziens, de aandacht onzer geëerde lezers dubbel waardig.

« *Napoleon* was van Elba naar Frankrijk wedergekeerd, en *Lodewijk* XVIII had Parijs verlaten, om te Gent zijn hoofdkwartier te vestigen. Toen ik te Gent aankwam — zegt de schrijver — was men reeds eenige dagen van berigten uit Frankrijk verstoken en in geene geringe verlegenheid, vooral, toen zich in den nacht van den 16den op den 17den Junij het gerucht verspreidde, dat de Pruissische armee eene geduchte nederlaag had ondervonden. Men besloot derhalve eenen koerier naar den Engelschen veldheer af te zenden, en hiertoe koos de oorlogsminister, de hertog *de Feltre*, mijn' persoon. Mijne taak was het overbrengen eener depeche aan den hertog van *Wellington* en het zenden van berigten uit het Engelsche hoofdkwartier naar het Fransche hof te Gent.

Op eene ellendige postkar verliet ik genoemde stad den 17den Junij des avonds ten elf ure, en sloeg den weg naar Brussel in, waar ik des morgens van den 18den aankwam. Ik zette mijne reis zoo snel voort als de krachten mijner uitgemergelde postpaarden zulks gedoogden. Omtrent zeven uren des morgens stiet ik, bij de landhoeve Montsaintjean, op een detachement der Engelsche armee. Een

officier wees mij den weg, dien ik moest inslaan, om den hertog te vinden. Na een eindwegs voortgereden te hebben, zag ik van verre een' groep Engelsche officieren te paard, omtrent dertig in getal.

Op mijne vraag, waar ik den hertog van *Wellington* konde ontmoeten, antwoordde mij de generaal *Murray*, chef van den Engelschen generalen staf: »Ik wenschte gaarne te weten, mijn heer! om welke reden gij den hertog verlangt te spreken." Waarop ik hem kennis gaf, dat ik overbrenger eener depeche van Koning *Lodewijk* was. »Geef mij uwe depeche — hernam daarop de generaal — volg ons, en binnen een uur zult gij antwoord bekomen."

Ik volgde den generalen staf langs het front van het Engelsche leger: eene linie van ongeveer 100 roeden lang. In plaats van een uur wachtens ontving ik eerst des avonds het beloofde antwoord: zoodat ik intusschen gelegenheid had, ooggetuige van den gedenkwaardigen veldslag te zijn.

De omtrek was in eenen dikken nevel gehuld en de grond, door de zware regenbuijen van den vorigen dag, geheel doorweekt. Deze omstandigheid hinderde *Napoleon* in het volvoeren van zijn plan, om de Engelschen des morgens reeds te kunnen aanvallen, hetwelk hem groot voordeel zou verschaft hebben.

De omstreek van Waterloo is geen vlak land, maar bestaat uit zacht afhellende en aan elkander sluitende heuvels. Op het geheele slagveld ontdekte ik ik maar éénen enigen hollen weg, ter linkerzijde van het Engelsche leger, boven welken de Franschen eene batterij hadden opgeworpen, die, bij het groote schouwspel, dat zich naderhand aan mijne oogen opdeed, eene belangrijke rol speelde. Overal, met uitzondering van het bosch van Frichemont, dat de omstreek ter linkerzijde begrenst, waren alle boomen omgehouwen.

Wij hadden op onzen rid reeds drie uren afgelegd, toen wij ten tien uren op hetzelfde punt aan den straatweg van Brussel terug kwamen, waar ik den generaal *Murray* het eerst had gesproken; een punt, dat de hertog van *Wellington* zeker, gedurende den veldslag, niet heeft verlaten.

Intusschen hadden de beide legers hunne voorwaartsche bewegingen begonnen. De Engelsche rukten, in paralellinien, 20, 30, 50 tot 1000 roeden voorwaarts, de Franschen avanceerden 2 à 300 roeden. De Keizerlijke garde, die bij Planchenois post gevat had, was van de plaats, waar ik mij bevond, nagenoeg 1200 roe verwijderd.

Ten twee uren eindelijk kondigde het donderen van het geschut, aan den regter kant, het begin van den veldslag aan. Het waren de troepen onder bevel van *Jerome*, die den aanval begonnen. Zij betwisteden den Engelschen met verdubbelde kracht het bezit van het dorp Hougoumont, dat genomen en weder genomen, met woede bestormd en even hardnekkig verdedigd werd. De gekwetsten der beide legers waren daar heen vervoerd; die ongelukkigen! zij werden later ten prooi der vlammen.

Spoedig inmiddels breidde zich het kanonvuur over de geheele linie der beide legers uit. Ik kon, bij tusschenpozen, duidelijk de Fransche infanterie en de kurassiers van den graaf *Erlon* onderscheiden. Ik zag de vliegende vanen in het midden der linien en regts eene zware batterij, die aanmerkelijk nadeel aan de onzen toebragt.

Op een' tamelijken afstand van de Fransche liniën ontwaarde ik eenen ruiter, die in korten draf voorbij het front reed: Eenige oogenblikken daarna zag ik denzelfden ruiter in gelijken draf terug keeren. De Engelsche batterijen onderhielden inmiddels een krachtig vuur, schoon zulks den koenen ruiter, naar het scheen, geenszins deed besluiten, om zijn paard de sporen te geven. Met behulp van mijn' verrekijker zag ik, dat het iemand in generaals-uniform was met een' gevederden hoed; en later vernam ik, dat het de maarschalk *Ney* geweest was, die zich manmoedig aan het vijandelijke vuur had blootgesteld.

Maar het groote schouwspel begon weldra een treffend aanzien te verkrijgen, zoodat het mij spoedig onmogelijk werd, al de bewegingen der beide legers te onderscheiden, en ik eerst later het verlies hoorde, dat de Franschen door het Engelsche leger geleden hadden.

Anderhalf uur lang bevond ik mij tegen over den bovengemelden hollen weg, aan den regter vleugel der Fransche armee gelegen. Van hetgeen daar plaats had, was ik ooggetuige. Aangaande de overige gebeurtenissen van dien gedenkwaardigen dag, heb ik, uit de beste bronnen, de naauwkeurige berigten ingewonnen: zoodat ik ook daarvan naar waarheid verhalen kan.

De hoogte van gezegden hollen weg beheerschte eene batterij van 36 twaalfponders, onder bevel van den generaal *Rutty*. »Generaal! laat deze batterij haar doel bereiken; gij hebt den uitslag van dezen dag in uwe hand." Zoo sprak *Napoleon* tot *Rutty* toen hij hem het bevel over dit gewigtig punt opdroeg. »Sire! — antwoordde hierop *Rutty* — sta mij toe, dat ik den overste *Chandon* mede neem."

«Meent gij hem, wien ik eergisteren de epauletten gegeven heb?" vroeg *Napoleon*. «Ja Sire! — hernam *Rutty* — ik wenschte hem gaarne dezen dag zijne nieuwe sporen te doen winnen. Sta mij toe, dat ik hem mede neem!" »Welnu het is zoo — antwoordde *Napoleon* — maar vooral de grootste oplettendheid, generaal! Denk aan hetgeen ik u gezegd heb!"

Alzoo kommandeerden *Rutty* en *Chandon* gezegde batterij en onderhielden een even levendig vuur als hunne tegenstanders. Toen de generaal, na verloop van eenigen tijd, de voordeelen zag, die hij behaald had, meende hij den Keizer daarvan berigt te moeten geven, maar verhaastte door dezen overijlden stap de beslissing van den veldslag. De overste *Chandon* kommandeerde nu alleen en ging op denzelfden voet voort. Zijn geschut speelde zoo voortreffelijk op zijne wederpartij, dat het vuur van de zijde der Engelschen weldra zwakker en zwakker begon te worden. De troepen van laatstgenoemden, die, in weerwil van gezegde moorddadige batterij, over twee zich kruisende straatwegen moesten débourcheren, stoten door den kogelregen der Franschen weg als de bladeren voor den stormwind, zoodat de hertog van *Wellington* den terugtogt onvermijdelijk keurde, die dan ook weldra op zijn bevel aanving. Kort daarna hield het Engelsche geschut geheel op; de Franschen schenen den slag gewonnen te hebben.

Met blijdschap ontwaarde de overste *Chandon* den terugtogt der vijanden, schoon het hem leed deed, dat hij hen nu buiten het bereik zijner kanonnen zag. Hij nam derhalve het besluit, van positie te veranderen, om den vijand te kunnen naderen. Ten einde zulks te bewerkstelligen, moest hij den meergemelden hollen weg langs. In plaats van dit nu batterijsgewijze, naar den regel te doen, en eerst den regter, vervolgens den linkervleugel zijner batterij te detacheren, om zoodoende niet plotseling het vuren te staken en den vijand zijn plan te doen onderscheppen, liet hij, op eens, zijne 36 twaalfponders naar den hollen weg afvoeren.

De hertog van *Wellington* was niet zeer weinig verwonderd, toen hij de Fransche kanonnen eensklaps zag verstommen, en gedachte batterij van de voordeelige hoogte verdwijnen. De onverantwoordelijke misgreep van den overste *Chandon* ontging den geoefenden blik van den hertog niet, terwijl zijn genie zulk eene gunstige gelegenheid niet ontsnapte. De holle weg weg was zeer moerassig, zoodat de Fransche artillerie eenen geruimen tijd noodig had, om dien weg langs te trekken. Dit alles in overweging nemende, geeft de hertog aan de beide dragonder regimenten *Ponsomby* bevel, om met lossen teugel op den hollen weg aan te rennen. Dit bevel wordt in allerijl ten uitvoer gebragt. De dragonders doen eenen moorddadigen aanval op de Fransche artilleristen, die zoo spoedig niet in staat zijn, dien aanval geregeld af te keeren. Zij hebben naauwelijks den tijd, om hunne geweren van hunne bandelieren los te maken en zich met de banjonet te verdedigen. De verwarring wordt algemeen. De dragonders vallen hen van alle zijden aan; hunne sterke paarden werpen alles ter neer, wat hun den doortogt belet. De overrompelde artilleristen zoeken zich vergeefs door de vlugt te redden, alle uitgangen zijn versperd. Menschen, paarden, kanonnen, kruidwagens, waarvan enkele in de lucht springen, alles stort, gelijk een chaos, door elkander, moord en vernietiging zwaaijen hier hunnen bloedigen schepter, en, binnen weinige oogenblikken, is de, nog kort geleden, zoo geduchte batterij van 36 kanonnen, met al wat daartoe behoorde, met hare verdedigers en verdedigingsmiddelen, een puinhoop van vernield geschut, verbrijzelde kruidwagens en misvormde lijken. De Engelschen zegevierden en *Napoleon* gelukster ging voor eeuwig onder!

Dadelijk na het vernietigen der bewuste batterij, liet *Wellington*, zoo als dit van een' voorzigtigen veldheer te wachten was, de dragonders eene rugwaartsche beweging maken.

Napoleon bevond zich op een houten observatorium, hetwelk hij tusschen het legerkorps van *Jerome* en de reservegarde had doen oprigten, om de bewegingen van beide arméen te kunnen overzien. Zoodra hij het plotseling verstommen der gezegde groote batterij bemerkte zond hij *Labédoyère* af, om te zien, wat er beneden aan den hollen weg plaats had. *Labédoyère* kwam spoedig terug met het berigt, dat de batterij geheel vernield was. «Dat is onmogelijk!" — riep *Napoleon*. *Labédoyère* verhaalde nu, hoe het was toegegaan, waarop *Napoleon*, toornig uitriep: «*Rutty! Rutty!* waarom hebt gij uw' post verlaten?! Ongelukkige! wat hebt gij gedaan?!" En dadelijk gaf hij *Labédoyère* bevel, de rijdende garde artilerie, met 24 stukken geschut, naar de hoogte van den hollen weg te voeren. Zij rukte oogenblikkelijk voorwaarts, en *Napoleon* kwam zelf op genoemde hoogte de positie der eerste batterij aanwijzen. Het was kwartier voor drie. De garde artillerie vuurde hevig en snel; maar de Engelsche kanonnen, die haar beantwoordden, waren zwaarder van kaliber en hun vuur was moorddadiger. Zoodra het eerste geschut in werking was, steeg *Napoleon* van zijn paard af; keerde den Engelschen den rug toe en overzag, op *Drouots* schouder leunende, door zijn' verrekijker, zijne armee, die zich in eenen halven cirkel rondom hem uitbreidde. Hij was zoo zeer in bepeinzing verzonken, dat hij de Engelsche kogels eene poos scheen te vergeten, tot dat er één den hoed van den generaal *Dronot* wegnam. «Laat de officieren van hunne paarden afstijgen!" zei *Napoleon* tot den generaal; terwijl hij zich weder te paard zette, en zich verwijderde.

Ten drie ure gaf de artillerie overste der garde bevel, om het vuren te verminderen. (Er begon gebrek aan ammunitie te bekomen.) Zoodat het hevig gedonder der batterij nu door langzaam op elkander volgende en afgebroken schoten werd vervangen.

Ik verliet nu — zegt de verhaler — mijne standplaats en naderde het centrum der Engelsche armee bij Haie-Sainte. Deze hoeven werd gedurende den slag meermalen genomen en hernomen. Plotseling ontwaarde ik eene groote beweging in het Fransche leger. *Napoleon* liet de reserve oprukken en verzamelde zijne strijdkrachten in het middelpunt zijns legers. Het liet zich nu duidelijk bemerken, dat het hem te doen was, om een einde aan den veldslag te maken. De Pruissen schenen hem te verontrusten, daar hij op goeden grond begon te twijfelen of *Grouchy* met zijn 40,000 man met hen wel zou klaren.

De Engelschen hadden Haie-Sainte met 12 stukken zwaar geschut en eenige bataljons infanterie bezet. Dit geschut was door eene lange heg gemaskeerd, van welke heg deze hoeve ongetwijfeld zijn' naam ontleent.

Het Engelsche geschut zweeg dadelijk stil, toen men de garde in divisies, ten aanzal, zag voorwaarts rukken. Alles kondigde nu aan, dat het beslissend oogenblik naderde. De maarschalk *Ney* en de generaals *Friant* en *Michel* voerde de kolonnes aan. Aan de spits bevond zich het 1ste bataljon van het 3de regiment grenadiers; hierop volgde het 4de jager regiment met de grenadiers, die te zamen, door het aanmerkelijk verlies, dat zij den 16den bij Ligny geleden hadden, nu slechts één bataljon formeerden; het 3de jager regiment maakte de achterhoede uit. Uit ieder soldaat scheen te gevoelen, dat 's Keizers toestand noodlottig zijn moest; daar hij nooit anders gewoon was dan zijnen vijanden zijne garde slechts te doen zien, om, na den afloop van den veldslag, te kunnen zeggen: «Ik heb

gezegepraald, zonder mijne garde in het vuur te zenden." Nu bezigde hij haar tot het nemen van eene enkele redoute.

In de beste orde zette de garde haren marsch voort. *Ney*, *Friant* en *Michel* waren te paard, aan de spits hunner troepen. Maar nog naauwelijks waren zij op den afstand van een half kanonschot Haie-Sainte genaderd, of het gemaskeerde Engelsche geschut begroette hen met een salvo van kartets vuur, dat eene vernielende uitwerking op de eerste gelederen had. Die gelederen werden echter even spoedig weder aangevuld, zonder dat men de minste wanorde bespeurde. Op den afstand van een vierde kanonschot genaderd, ontving de garde een tweede niet minder moorddadig salvo. Het *vive l'empereur!* klonk over het slagveld; terwijl het schrikwekkende tooneel zich aan mijn oog opdeed. Een aanmerkelijk getal dapperen lag reeds verslagen; de generaal *Michel* was gesneuveld en *Friant* zwaar gewond.

Het 1ste bataljon van het 3de garde regiment maakte halt." *Mes braves, en avant et vive l'empereur!* riep nu de generaal *Poret de Morvau*, die het bevel voerde; *en avant! vive l'empereur!* antwoordden de onverschrokken helden en snelden voorwaarts. *Ney* had zijn paard door een' kanonskogel verloren; hij marcheerde, met den degen in de vuist, aan de spits.

Nu ontwikkelden de kolonnes ter regter en linker zijde hunne vereenigde krachten, en onderhielden een levendig geweervuur. De troepen van het centrum losten hunne geweren het eerst, nadat zij het Engelsche geschut met de bajonet vermeesterd hadden.

De bataljons Engelsche infanterie, die hier post gevat hadden, werden nu met verdubbelde woede aangevallen, en wel zoodanig, dat zij genoodzaakt waren terug te trekken. Doch spoedig door genoegzame hulp versterkt, vermden zij eene nieuwe, door goede artillerie verdedigde linie. Met leeuwenmoed stormde de garde op dezen ondoordringbaren muur van helden los — maar die poging kwam haar duur te staan. Geheele pelotons stortten neder. De generaal *Mallet*, de majoors *Cardinal*, *Angelet*, *Agnes*, nevens het grootste deel der kompagnie kommandanten sneuvelden op deze noodlottige plek. Van de duizend man, waaruit het 3de regement jagers bestond, vielen hier zeker zeven honderd. Weldra zag men geene kolonnes, geene gelederen meer. De weinige nog over gebleven stonden hier en daar op de lijken hunner gesneuvelde strijdmakkers, nog met onverschrokken moed te vuren, als wilden zij de nagedachtenis van zoo vele dapperen met een laatste salvo vereeren.

Napoleon snelde zelf met het 2de bataljon van het 3de regement grenadiers ter hulp dier overgeblevenen. De generaal *Guyot* beproefde met eene divisie zware kavallerie nog eene vergeefsche poging ter verkrijging van een gewenscht overwigt. Hij sneuvelde, door twee kogels getroffen, en zijn wapenbroeder, de generaal *Jamin*, met hem.

Ten vier ure moest de rijdende artillerie der garde, door de Pruissen, die men eerst voor het korps van den generaal *Grouchy* had aangezien, met voorbeeldelooze dapperheid aangevallen, hare stelling boven den hollen weg verlaten.

En van dat oogenblik af nam de ordelooze terugtogt van het Fransche leger eenen aanvang, die zich ten zes uren in eene verslagen vlugt oploste. Men zag *Napoleon*, *van Soult*, *Ney*, *Bertrand*, *Drouot*, *Corbineau*, *Flahaut* en *Labédoyère* vergezeld in een Carré waarover *Cambrone* het bevel voerde vlugten, om de Pruissen te ontwijken. Ten acht ure verwisselde hij, van eenige officieren gevolgd, bij de kleine beek van Jennappe, van paarden, om de schouwplaats van zijnen tweeden val en zijn voormalig rijk voor altijd te verlaten.

PUBLIEKE VEILINGEN.

Ter Kastelenije van het Geregtshof.
Vrijdag den 27 Junij 1834.

1.) Den Houtgrond Valkenburg en den Grond Mijn Hoop, gelegen alhier in deze Kolonie, in de Coropina Kreek ƒ 590. — David Nassy.

GEBOORTE, STERFGEVALLEN, ENZ.

BURGERLIJKE STAND. — In de gepasseerde week zijn ingeschreven, als:

GETROUWD: Hendrik Francois Schordeijn en Christina Margaretha Flosdorff.

BEVALLEN: Jaba van Favereij, *zoon*. Wilhelmina Johanrida Jonas, *dochter*. — Sophia Huidekoper, huisvrouw van Heijman Jacob Abrahams Wittering, levenloos kind van het Mannelijk geslacht.

OVERLEDEN: David Jacob van Weijne, oud 65 jaren. — Hendrik George Louis, zoon van Venus van Johannes Louis, oud 11 jaren, 11 maanden en 26 dagen. — Samuel Johannes de Vries, oud 34 jaren.

STADNIEUWS: Laatstleden Vrijdag is een jongeling, genaamd *Hendrik George Louis*, van de trappen af in eene bajonet, dewelke hij in zijne hand had, gevallen, en is dadelijk overleden.

—— Laatstleden Zondag, in den vroegen morgen, werd alhier in eene trens, aan de Zwartenhovenbrugstraat over de Domineestraat, eene Mulattin, genaamd *Marianna*, aankomende Mejufvr. *Judith Fernandes*, dood gevonden.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 26sten Junij, de Nd. Am. Brik *Fame*, Kapt. FARWELL, van Boston.

UITGEKLAARD.

Den 26 Junij. de Nd. Am. Brik *Big Albert*, Kapt. S. WATERHAUSE, naar Portland; lading: 196 vaten Malassie.

ADVERTENTIEN.

(27970) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 4den Julij 1834, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

De Slaven, met namen: *Affiba*, *Amba*, *Bila*, *Sesa*, *Antonij*, *Josephus* en *Frans*; aankomende RACHEL FERNANDES, geboren CARILHO, Erfgename en Executrice Testamentair van J. FERNANDES JR.

Paramaribo, den 28 Junij 1834.

(28623) ☞ Strekkende tot kennisgeving aan Heeren Inteekenaren dat, de NIEUWE SOCIETEIT *DE GOEDE GEZINDHEID* op *heden* aanvangt.

Paramaribo, den 1 Julij 1834.

D. PRET, geb. BURGER.

(27995) De ondergeteekende in relatie als Testamentaire Executeur van nu wijlen den WelEd. Gestr. Heer A. H. ZSCHUSCHEN, verzoekt bij deze alle degenen, welke eenige deugdelijke vorderingen mogten hebben tot lasten van gemelden Boedel, daarvan zoo spoedig mogelijk, naauwkeurige opgaaf bij denzelven te doen, om na accoord bevinding derzelve, betaling te erlangen; — en noodigt voorts derzelven Debiteuren, om binnen den kortst mogelijken tijd, hunne verschuldigden te voldoen, ten einde daardoor voor te komen, de onaangename gevolgen, welke de geregtelijke opeisching daarvan noodwendig te weeg zoude brengen.

Paramaribo, den 28 Junij 1834.

C. VALLÉE,
Testamentaire Executeur.

(27991) Aangebragt per Kapts. SPIEGELBERG en TJEBBES:

Beste Zeeuwsche Ajuin bij het Pond; Opregte Engelsche Mosterd; alsmede eene aanzienlijke partij *STUKGOEDEREN* in soorten en vele *MODEWAREN* naar de *allerlaatste* smaak, enz., enz.; bij

M. J. COSTER.

(28526) De ondergeteekende van voornemens zijnde deze Kolonie te verlaten, heeft tot zijne *Generale Gemagtigde* aangesteld den Heer D. CORONEL. — Roept bij deze op elk en een iegelijk, welke eenige deugdelijke vordering ten zijne laste heeft, ten einde na accoord bevinding, betaling te komen erlangen.

Verzoekt tevens zijne Debiteuren het aan hem verschuldigde aan te zuiveren bij zijne Gemagtigde, ten einde niet in de noodzakelijkheid te zijn, regtsmiddelen te doen bewerkstellingen tegen de nalatigen.

E. R. SCHLORHÖLTZ.

(28524) J. E. LYONS, zal aanstaande Donderdag op Vendu verkoopen: 20 stuks *HOORNVEE*, waaronder Melkgevende beesten en *zeven SCHAPEN*, voor rekening van de Plantagie *Crommelinsgift*.

Voorts den *BOEDEL* wijlen Mejufvrouw JUDITH DE GRAAFF, bestaande in eene aanzienelijke partij Juweelen en Byouterien en Lijf-Kleederagien.

Wijders het Erf van den Heer J. H. WAGNER, aan de *Klipsteenestraat* en hoek van de *Keizerstraat*, staande PAARDE-STAL, benevens de OMHEINING van genoemd Erf, loopende van de woning van den Heer WAGNER, tot aan dat van den uitlandigen Heer G. BERGMAN. — Voorts Stukgoederen en Provisien enz., enz.

(27994) *WEGGELOOPEN*:

Den Neger, genaamd COJO (zich ook noemende ALEXANDER). Een ieder wordt nogmaals gewaarschuwd gemelden Neger niet op te houden, noch schuilplaats te verleenen, doch hem tegen het *gewone Vanggeld*, bij de ondergeteekende te bezorgen.

Paramaribo, den 30 Junij 1834.

L. POHL.

(26148) *** J. F. P. MEIJER zal voor eenigen tijd de Kolonie verlaten; verzoekt zijne Debiteuren betaling in tijds te presteren (zullende de nalatigen in regten worden vervolgd), en biedt tot verminderde prijzen diverse *GOEDEREN* te Koop aan, als: een assortiment beste Mans Schoenen; Mans- en Vrouwen Hoeden in soorten; Lakens; Parapluis, enz.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het gekoperd Fregatschip Godefrida, Kapt. H. Wittebel qq. — Adres bij J. B. Louzada Jr. Sluit 7 Julij.

Het gekoperd Tweedeks Fregatschip Noord-Holland, Kapt. H. K. Ruijl. — Adres bij Gebr. Reijns. — Sluit 7 Julij.

Het nieuw getimmerd Tweedeks Fregatschip Susanna Maria, Kapt. J. F. Spiegelberg. Adres bij L. D. J. van Bommel. — Sluit 14 Julij.

(*Zie verder ons vorig Nommer.*)

Waterteestand

AAN DE FORTRESSE *NIEUW AMSTERDAM.*

	Hoog water.	Laag Water.
1. Dingsdag	1—29	1—66.
2. Woensdag	2—42.	3—14.
3. Donderdag	3—42.	3—07.
4. Vrijdag	4—32.	4—56.

☞ Als het aan de Fortresse *Nieuw Amsterdam* hoog water is, dan is zulks aan *Paramaribo* 14 minuten *later*.

Ter Drukkerij van FUCHS & C°.